891/12

Den 30. april 2012 blev i sag nr. 80.985:

xxxxx xxxx
xxxxxxxxxx xxx xxx
xxxx xxxxxxxxxxxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede har livsforsikring i Nordea Pension. Hun klager over, at selskabet har gennemført ændringer i reglerne for tilskrivning af bonus.

Af klageskemaet fremgår bl.a.:

"Sagsfremstilling:

Da jeg fik opstillingen fra Nordea over mine månedlige udbetalinger i 2011 efter Nytår opdagede jeg at den månedlige udbetaling de seneste år (bilag ... 1-5) var blevet både hævet og nedsat. I h.t. valg af udbetalingerne (bilag ... 1-4) skulle de ikke kunne nedsættes.
Jeg ringede til Nordea for at få en forklaring, men det kunne vedkommende ikke give mig og sagde, jeg skulle blive ringet op. Efter en uge ringede jeg igen da ingen havde ringet og fik det samme svar, så da jeg ikke havde fået noget svar d. 17.1. skrev jeg og fik svaret d. 5.2. (bilag ... 1-2) der ikke gjorde mig klogere.
Jeg spurgte min genbo ... om hvad han mente jeg skulle gøre. Han ville kontakte Nordea for mig og ringede, men fik ikke noget tilfredsstillende svar og skrev så brev af 23.2., fik svaret af 22.3. og jeg fik bekræftet mit valg i brev af 28.3. fra Nordea (bilag ... 1-3).
Efter ferien forklarede ... [min genbo] mig konsekvensen af Nordeas brev i notat af 24.6. og vedlagde et bilag der var en kopi af et koncept dateret 8. december 2003, som ... fra Nordea havde sendt ham. Da jeg ikke kan forstå at Nordea bare kan ændre kontrakten og slet ikke uden at jeg har fået meddelelse derom med mulighed for at klage, sendte jeg min klage til Nordea af 12.7. og har nu fået svar af 20.7. men jeg kan stadig ikke forstå at Nordea egenhændigt kan ændre den indgåede kontrakt (bilag ... 1-4).

2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? (skal udfyldes)
At kontraktens valg d. 30.05.2001 bliver overholdt (bilag ...)."

Selskabet har i brev af 25/8 2011 til nævnet bl.a. anført:

"Forsikrede, [klageren], klager over, at Nordea Liv & Pension, efter forsikredes opfattelse, har ændret hendes regulering i udbetalingsperioden fra opskrivningsbonus til tillægsbonus, og at Nordea Liv & Pension dermed har ændret den aftale om regulering i udbetalingsperioden, som hun har skrevet under den 30. maj 2001.

Forsikringens grundlag

Forsikringen er oprindelig baseret på et beregningsgrundlag med en grundlagsrente på 2,5 % p.a. (netto). Beregningsgrundlaget indeholder samlet en række forudsætninger til udviklingen i rente, omkostninger og forsikringsrisiko (levetid). Den garanterede ydelse er beregnet på baggrund af disse forudsætninger. For senere stigninger i den garanterede ydelse er anvendt beregningsgrundlag med en lavere renteforudsætning.

En af forudsætningerne i beregningsgrundlaget er, at renten i forsikringstiden i gennemsnit er 2,5 % p.a. Det betyder dog ikke, at der er en rentegaranti i enkelte år. Renten kan nogle år være lavere og nogle år højere end 2,5 %. Forsikrede er altså alene garanteret en bestemt ydelse på pensioneringstidspunktet, men er ikke garanteret en bestemt rente i enkelte år. Det er en samlet ydelsesgaranti baseret på alle beregningsgrundlagets forudsætninger set over hele forsikringstiden.

Skulle udviklingen i rente, omkostninger og forsikringsrisiko være dårligere end forudsat, er forsikrede fortsat sikret den garanterede ydelse, som er aftalt. Er udviklingen derimod bedre end forudsat kan dette danne grundlag for overskudstildeling.

Det er altså beregningsgrundlaget og dets rente (grundlagsrenten), samt øvrige forudsætninger i beregningsgrundlaget (f.eks. omkostninger og risikoforløb), der danner grundlag for den garanterede ydelse, dvs. selve forsikringsydelsen.

Overskudstildeling

Hvis der samlet er overskud på rente, omkostninger og forsikringsrisiko tildeles dette forsikringen som overskud. Udviklingen og tildelingen afhænger af forsikringens evne til at optjene overskud. Evnen til at optjene overskud afhænger i høj grad af renten, men påvirkes også negativt af den stadigt længere levetid blandt pensionskunderne.

Den samlede opsparing forrentes med selskabets aktuelle kontorente. Er dette rentebeløb for en given periode større end det rentebeløb, som allerede er indregnet i selve den garanterede ydelse, så vil der være et positivt bidrag fra renten, som vil kunne danne grundlag for overskudstildeling sammen med resultatet for risikoforløb og omkostninger. Modsat vil bidraget være negativt, hvis rentebeløbet er mindre end det, som allerede er indregnet i selve den garanterede ydelse. Det samlede resultat tildeles normalt som bonus til forsikringen.

Ovenstående betyder, at den samlede forrentning af reserven/opsparingen hensat til ydelsen i perioder med lav kontorente kan være lavere end den grundlagsrente, som allerede er indregnet i ydelsesgarantien, men forsikringsydelsen er garanteret.

Forsikringen er ikke garanteret tildeling af bonus, men er berettiget til bonus, efter det til enhver tid gældende bonusregulativ, der anmeldes til Finanstilsynet, jf. de almindelige forsikringsbetingelser § 8.

Kontostyrkelse

På grund af såvel det lave renteniveau som den længere levetid er det nødvendigt at foretage store hensættelser for at sikre de garanterede udbetalinger. Derfor har forsikringer, som indeholder større ydelsesgarantier end dem der opnås ved anvendelse af selskabets nuværende beregningsgrundlag, siden 2004 været omfattet af kontostyrkelse.

En forsikring er omfattet af kontostyrkelse, indtil kontoen er styrket, så ydelsesgarantierne er på niveau med dem, der opnås ved anvendelse af selskabets nuværende beregningsgrundlag, som i højere grad tager højde for det forventede lavere renteniveau i fremtiden.

Så længe en forsikring er under kontostyrkelse tilskrives forsikringen ikke bonus, som kan anvendes til regulering af de garanterede ydelser. Forsikringen tilskrives i stedet et beløb af tilsvarende størrelse i kontostyrkelse. Kontostyrkelse indgår som en del af den enkelte forsikrings opsparing.

Anvendelse af kontostyrkelsesbeløb i udbetalingsperioden

I udbetalingsperioden får forsikrede fortsat tilskrevet bonus, hvis forsikringen optjener bonus. På udbetalingstidspunktet havde forsikrede mulighed for at vælge mellem årlig opskrivningsudbetaling eller tillægsudbetaling. Forsikrede valgte opskrivningsudbetaling (valgmulighed 1), og af følgebrevet af 29. maj 2001 til blanketten fremgår det:

Årlig forhøjelse af udbetalingen (valgmulighed 1)
Den månedlige udbetaling forhøjes med bonus den 1. januar hvert år, første gang pr. 1. januar 2003. Når forhøjelsen er sket, er den garanteret. Den kan derfor hverken nedsættes eller bortfalde.

Af følgebrevet fremgår det også:

Pensionsordningen deltager i bonusfordelingen i overensstemmelse med det til enhver tid gældende bonusregulativ, der anmeldes til Finanstilsynet.

Aftalen regulerer udbetaling af bonus i det omfang, der overhovedet er bonus på forsikringen, og forsikringen ikke er omfattet af kontostyrkelse. Bonus fremkommer som beskrevet ovenfor ved, at der er overskud på parametrene i beregningsgrundlaget. Som nævnt er renten her et væsentligt parameter.

Da forsikringen siden 2004 har været omfattet af kontostyrkelse, får den ikke bonus, men i stedet tilsvarende beløb i kontostyrkelse.

Vi opretholder som tidligere nævnt den ydelse, vi havde garanteret (grundpensionen) på dette tidspunkt. Men anvendelse af eventuelle beløb tildelt i kontostyrkelse sker efter specielle regler, som er anmeldt til Finanstilsynet.

For forsikringer under kontostyrkelse, anvendes kontostyrkelsesbeløbet ligesom bonusopskrivning til forhøjelse af udbetalingerne. Forhøjelsen er dog ikke garanteret, og dvs. at en eventuel fremtidig forhøjelse kan bortfalde eller blive nedsat på et senere tidspunkt.

Forsikringen er i de første år efter 2004 tildelt positive beløb i kontostyrkelse. Det har bevirket, at forsikringsydelsen hvert år er blevet forhøjet - men den regulering har været ugaranteret.

Da forsikringen i 2009 har givet underskud, er kontostyrkelsesbeløbet for 2009 blevet negativt. Dette negative kontostyrkelsesbeløb er pr. 1. januar 2010 brugt til nedsættelse af den del af udbetalingen, som er ugaranteret.

Princippet med kontostyrkelse og reguleringen af udbetalingen med kontostyrkelsesbeløb minder lidt om metoden, som anvendes når bonus anvendes på forsikringer, hvor der er valgt bonustillæg. Det er formentlig derfor, at forsikrede forveksler det med tillægsopskrivning. Kontostyrkelse træder dog ikke i stedet for bonus, idet der slet ikke ville være bonus til forsikringen. Alternativet til kontostyrkelse ville således være, at der ikke ville være sket nogen forhøjelse af udbetalingerne i det hele taget siden 2004.

Uanset den fremtidige udvikling kan forsikredes udbetaling aldrig falde til under den ydelse på 321.530,88 kr. årligt, som hun havde i 2004.

Når og hvis kontostyrkelsen fører til, at ydelsesgarantien er på niveau med dem, som gælder for nytegninger, så vil forsikringen igen, efter de til enhver tid gældende regler, blive tilskrevet bonus, som igen vil blive anvendt i overensstemmelse med bonusopskrivningsprincippet.

Konklusion

Det fremgår af både de almindelige forsikringsbetingelser og følgebrevet af 29. maj 2001, at pensionsordningen er omfattet, af det til enhver tid gældende pensionsregulativ.

Nordea Liv & Pension har i de almindelige forsikringsbetingelser § 8 hjemmel til at ændre bonusreglerne med den virkning, at bonus i en periode er 0 sammen med indførelsen af et særskilt regulativ for kontostyrkelse ved anmeldelse til Finanstilsynet.

Forsikrede kan derfor ikke have en berettiget forventning om, at hendes pensionsordning skulle reguleres på et andet og gunstigere grundlag end det til enhver tid gældende bonusregulativ. Klagen må derfor tilbagevises.

Der henvises i øvrigt til Ankenævnets afgørelse 76.905."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 8. Bonus**

Forsikringen er berettiget til bonus, efter det til enhver tid gældende bonusregulativ, der anmeldes til Finanstilsynet."

Nævnet udtaler:

Klageren indgik den 30/5 2001 en aftale om, at bonus skulle anvendes til opskrivning af ydelserne. Det fremgik af aftalen, at når forhøjelsen er sket, kan den ikke nedsættes eller bortfalde. Bonus fremkommer, når der er tilvejebragt et overskud på forsikringen, der

rækker ud over, hvad der er indregnet i forudsætningerne. Selskabet har opfyldt aftalen indtil 2004, hvor selskabet ændrede sit bonusregulativ fremadrettet. En sådan ændring er foretaget af flere livs- og pensionsselskaber, der har afgivet garantier om udbetaling af bestemte ydelser.

Højesteret har i dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2010, side 1843, fundet, at et andet selskab har haft den fornødne hjemmel til at ændre bonusreglerne med den virkning, at bonus i en periode er 0 sammen med indførelsen af et særskilt regulativ for "kontostyrkelse". Det indebærer, at der i en periode ikke udbetales bonus, idet der ikke er noget overskud at fordele, eller fordi prognoserne for fremtidige overskud er så ringe, at det vil være uansvarligt at garantere, at ydelsen ikke vil blive nedsat næste år. Da aftalen fra 2001 hviler på, at der er bonus at fordele, er indførelse af kontostyrelse ikke i strid med denne aftale.

Nævnet har i øvrigt ikke grundlag for at betvivle, at klagerens pension er blevet reguleret i overensstemmelse med selskabets til enhver tid gældende bonusregulativ og selskabets ydelsesgaranti.

Herefter, og idet der ikke ses at være grundlag for, at klageren har haft en berettiget forventning om, at hendes pensionsordning skulle reguleres på et andet og gunstigere grundlag end det til enhver tid gældende bonusregulativ,

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Poul Sørensen